

Mitul care scumpește curentul în România: Ucraina nu e cauza, ci doar pretextul!

Distrugerea infrastructurii energetice din Ucraina a contribuit la creșterea prețului energiei electrice în Europa de Est, dar nu a fost cauza principală, așa cum încercă unii să justifice prețurile mari ale energiei electrice din România în prezent.

Creșterea prețului energiei electrice în Europa de Est — inclusiv în România, Polonia, Ungaria, Bulgaria sau Republica Moldova — este strâns legat de războiul din Ucraina și distrugerile suferite acolo, conform Studiului *Creșterea Prețului Energiei în Europa de Est. Cauze și Efecte*, realizat de Asociația Energia Inteligentă.

Conform datelor disponibile infrastructura de producere a energiei electrice din Ucraina a cunoscut o continuă agresiune în ultimii 4 ani, fapt care a determinat oprirea exporturilor de energie ale Ucrainei și importul de energie din țările din proximitate. Exporturile și importurile sale trec în special prin Slovacia, Ungaria și România .

În martie 2022 Ucraina a fost sincronizată cu rețeaua europeană ENTSO-E. Asta a crescut presiunea pe fluxurile estice, pentru ca rețelele estice au devenit zona de echilibrare a unui nou sistem integrat SSE European. Astfel, Estul Europei „a preluat șocul cererii”, dar mai degrabă ca efect tehnic și logistic , nu ca o decizie politică.

Conform datelor oficiale capacitatea de producție a energiei electrice a Ucrainei a fost afectată de conflictul existent în Ucraina, aspect care a determinat creșterea importurilor de energie electrică atât în Ucraina cât și în Republica Moldova (ambele țări au fost conectate la rețeaua europeană în aceeași perioadă și urmare a situației generate de conflictul existent).

An	Capacitatea de producție a Ucrainei GW	Infrastructura energetică afectată în Ucraina	Ponderea importurilor de gaze din Europa de Est (Ungaria, Bulgaria, Romania) catre Ucraina si Republica Moldova
2021	60	0%	1%
2022	24	40%	2%
2023	20	75%	1%
2024	15	70%	3%
2025*	40	35%	2%

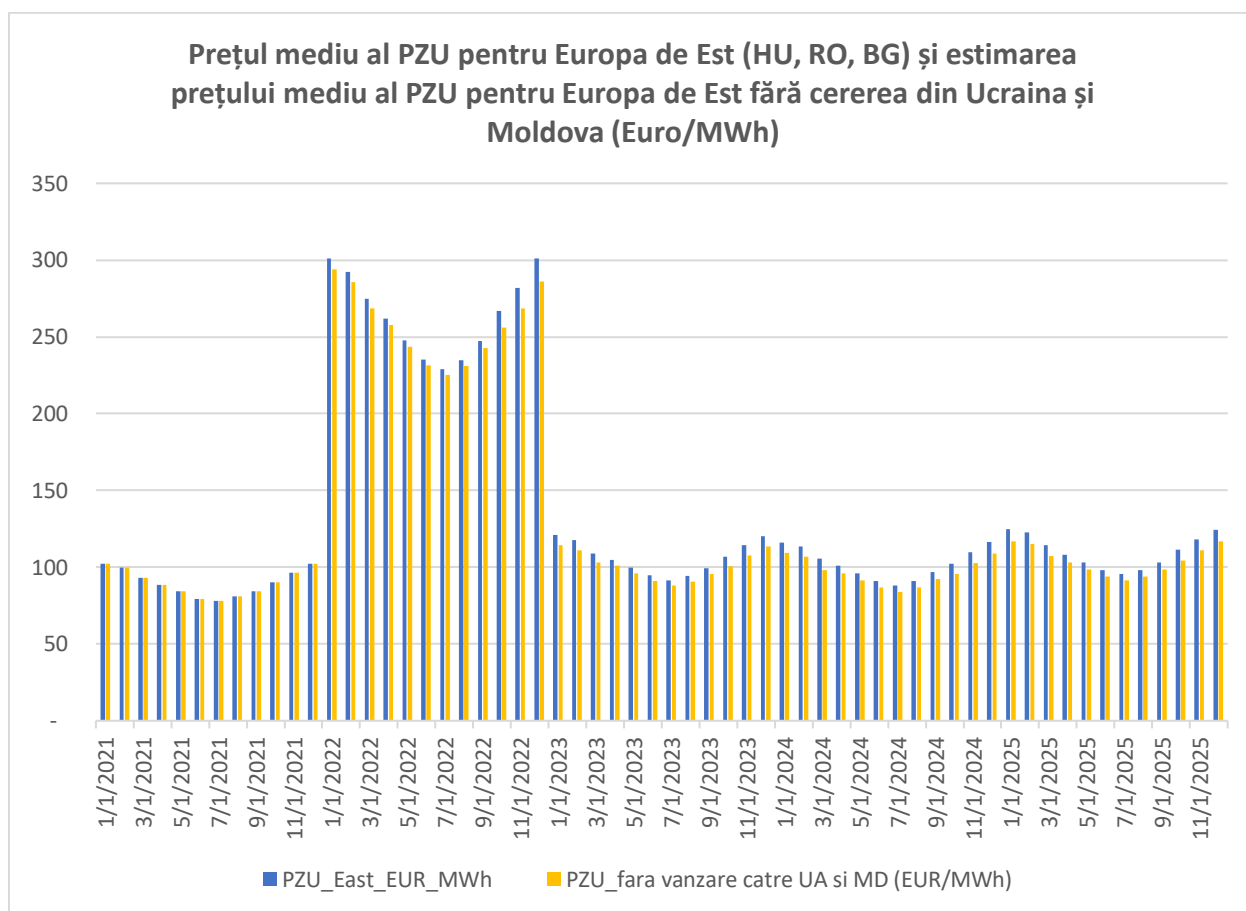
*) Jumatate din capacitatea de producere a energie electrice afectate a fost reparată în anul 2025

Piața energiei electrice este interconectată ceea ce face ca prețul energiei electrice în UE să se formeze pe o piață comună, în care țările se influențează reciproc. Chiar dacă o țară produce suficient curent, scumpirile din vest sau nord se transmit rapid prin import/export și prin bursele de energie (ex. OPCOM, HUPX, EEX). Deci, orice șoc în oricare țară se propagă și în România, Ungaria, Bulgaria etc.

Conform datelor publice importurile de energie electrică au crescut în Ucraina de la 0 în anul 2021 la cca 4.400 GWh în 2024, dar această cantitate reprezenta 2% din ponderea importurilor din zona Est Europeană (3% cumulată importurile din Ucraina și Moldova).

An	Est (RO-HU-BG) – pe țară	Medie Est
2022	RO 269,83 ; HU 272,0 ; BG 252,86	264,90
2023	RO 103,74 ; HU 106,8 ; BG 103,84	104,79
2024	RO 101,85 ; HU 100,81 ; BG 102,55	101,74

În baza seriilor lunare PZU (€/MWh) pentru România, Ungaria, Bulgaria (din ENTSO-E / Energy-Charts), am calculat un indicator lunar „cerere UA+MD” estimat (în % din cererea combinată a Estului) și elasticitatea preț-cerere, estimând prețul mediu al PZU pentru Europa de Est (HU, RO, BG) fără cerea de gaze din Ucraina și Moldova.

Efectul teoretic al eliminării importului de energie electrică de către cele două țări este unul modest, dar real.

În situația ipotetică în care Ucraina și Republica Moldova nu ar fi cumpărat energie electrică, din țările din Estul Europei, cerea era mai mică și prețul ar fi fost probabil ușor mai mic. Această scădere a cererii ar fi fost de cca 3 % ceea ce ar fi dus la o scădere ipotetică a prețului mediu cu 1-5% (într-o piață marginală, cum e cea est-europeană). Pentru un preț actual de 100 €/MWh scăderea ar fi de 3-5 €/MWh. Impactul putea să fie mai mare în orele de vârf sau în perioadele cu rețele congestionate.

Distrușgerea centralelor electrice și a infrastructurii energetice din Ucraina a avut un efect direct asupra creșterii cererii de energie în Europa Est și a determinat ca țările din Est să suplinească lipsa de curent din Ucraina prin producție proprie sau importuri mai scumpe din alte zone. Acest lucru a dezechilibrat și a pus presiune pe rețelele regionale și pe prețul marginal al energiei electrice. De aseemnea atacurile repetate asupra infrastructurii energetice a Ucrainei au creat instabilitate și riscul perceput de traderii și producătorii de energie electrică, care au majorat continuu prețurile.

Trebuie combătute informațiile, sub acoperământul cărora se încearcă justificarea unor prețuri mari la consumatorii finali din România, cum că prețul mare al energiei electrice din România se datorează exporturilor de energie în Ucraina și Moldova.

Dumitru Chisăliță

Președinte AEI